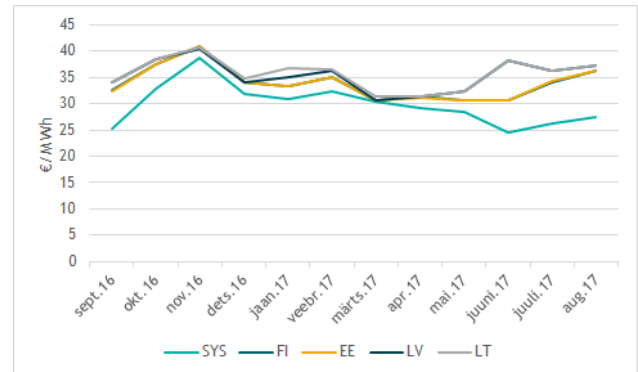

Energiaturud - 2017 august

25.09.2017

- Põhjamaade elektribörsi Nord Pool Eesti hinnapiirkonna keskmine hind oli augustis 36,34 €/MWh; süsteemihind oli 27,58 €/MWh;
- Eesti hinnaga võrreldes oli Soome hind 0,06 euro võrra madalam ja Läti hind 0,99 euro võrra kõrgem (MWh kohta);
- Leedust Eestisse imporditud gaasi osakaal oli 18,6%;
- Leedus gaasibörsil GET Baltic Eesti hinnapiirkonnas augustis maagaasiga ei kaubeldud, "Baltic Gas Spot Index (BGSi)" langes sendi võrra tasemele 16,93 €/MWh;
- 25.08.2017 lõppes üheaastase perioodiga võimsuse pakkumusvoor perioodiks 1.10.2017-30.09.2018; ühtegi taotlust ei laekunud;
- 1. augustist rakendus [Gaasituru toimimise võrgu-eeskiri](#);
- Avalikud konsultatsioonid: gaasi ülekandevõrguga liitumise tingimuste ning liitumistasu ja tarbimis- ning tootmistingimuste muutmise tasu arvestamise meetodika kohta ([link](#)), elektri põhivõrguga liitumise tingimuste peatükkide 1-3 ja lisade 1-2 muudatuste kohta ([link](#)), gaasi siseriikliku ja ülepiirilise ülekandeteenuste tüüptingimuste kohta ([link](#)), elektrienergia bilansilepingu tüüptingimuste ja elektrisüsteemi bilansi tagamise eeskirjade kohta ([link](#)).

Viimase 12 kuu keskmised hinnad

August 2017 (€/MWh)	Min tunnihind	Keskmine hind	Max tunnihind
NP Süsteem	10,17	27,58	41,81
NP Soome	10,75	36,28	120,04
NP Eesti	10,75	36,34	120,04
NP Läti	10,75	37,33	120,04
NP Leedu	10,75	37,30	120,04

Energiahinnad

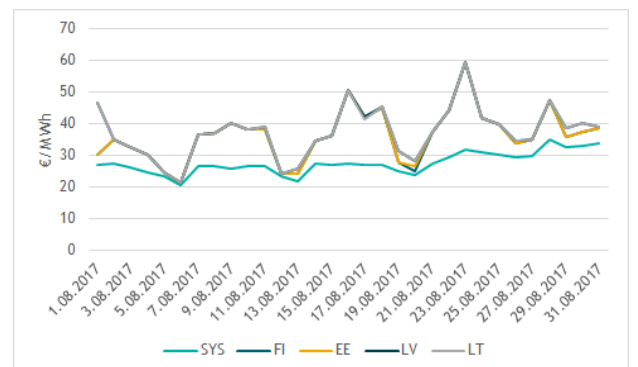
Elektri börsihinnad

Elektribörs	Keskmine hind (€/MWh)			
	2017 aug.	2017 juuli	2016 aug.	
Nord Pool (SYS)	27,58	26,37	25,18	
EPEX* (base/peak)	ELIX	27,74/ 28,87	31,14/ 31,92	25,76/ 26,91
	PHELIX	30,85/ 32,08	33,01/ 33,78	27,18/ 28,14
	France	32,01/ 33,84	34,64/ 36,35	29,69/ 31,55

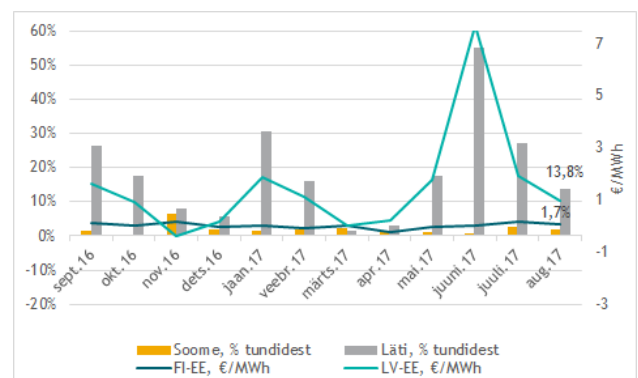
* EPEX - European Power Exchange

Põhjamaade elektribörsi Nord Pool (NP) augusti hinnad kasvasid kuises võrdluses kõikides hinnapiirkondades. Hinnatõus jäi alla 11%, Eesti piirkonna hind kerkis juuliga võrreldes 5,9%. Hinda kujundavatest teguritest on ülevaade [Error! Reference source not found.](#) all.

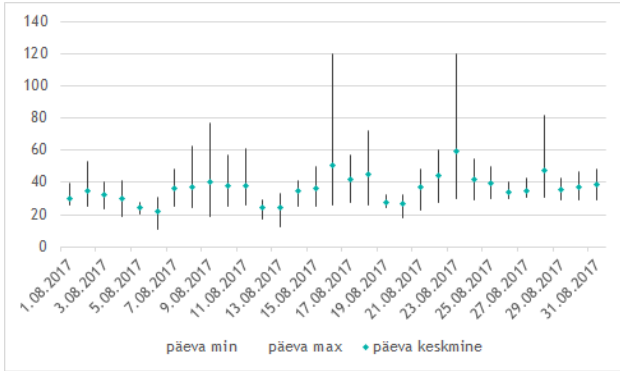
NP hinna- piirkond	Keskmine hind (€/MWh)		
	2017 august	2017 juuli	2016 august
Eesti	36,34	34,33	31,38
Läti	37,33	36,27	33,77
Leedu	37,30	36,27	33,78
Soome	36,28	34,17	31,38

NP päeva keskmised hinnad 2017. aasta augustis

Viimase 12 kuu NP Eesti hinnapiirkonna järgmise päeva hindade erinevus Soome ja Lätiga võrreldes

NP Eesti hinnapiirkonna hindade volatiilsus augustis 2017

53% Nord Pool Eesti hinnapiirkonna augusti järgmise päeva tunnihindadest jäid alla 35 €/MWh. Suurim päevasisene hindade erinevus oli 16. augustil, mil päeva miinimum- (25,83) ja maksimumhind (120,04) erinesid 94,21 euro võrra MWh kohta.

Maagaasi hulgituru hind

Alates 2017. a juulist käivitus Leedu GET Baltic gaasibörsil kauplemine Eesti piirkonnas, kus gaasi hind piiriülestes tehingutes sisaldab ka ülekandevõimsuse hinda (kaudne ehk *implicit* oksjon). Augustis ühtegi tehingut ei tehtud. Info Balti riikide ühtse gaasituru tehingute kohta on kättesaadav GET Balticu [koduleheküljel](#).

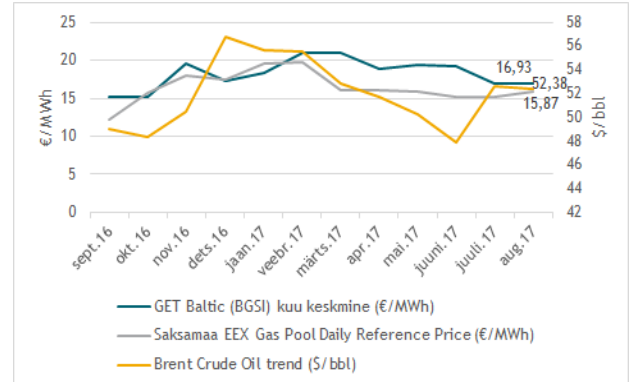
Kuigi Eesti gaasisüsteem ei ole võrgu kaudu ühendatud Soome ega Kesk-Euroopa gaasivõrguga, toome võrdluse huvides ära ka naaberturgude hinnainfo.

August 2017 (€/MWh)		Keskmine hind	Kuine muutus	Min hind	Max hind
GET Baltic	BGSI*	16,93	-0,1%	16,70	17,30
	Estonia	-	-	-	-
	Latvia	17,33	-0,6%	17,23	17,30
	Lithuania	16,93	-0,2%	16,70	17,00
Soome Kaasupörsi**		20,36	8,2%	17,10	22,05
GASPOOL***		15,87	4,9%	14,84	15,88

* BGSI - Baltic Gas Spot Index

** Võrdluse huvides teisendatud ülemisele kütteväärtusele: Eestis ja Leedus kasutatakse gaasi ostu-müügi lepingutes ülemist kütteväärtust, Soome gaasibörsil aga alumist kütteväärtust. Kuna alumise ja ülemise kütteväärtuse vahe on keskmiselt 10%, on hindade võrdlemiseks Kaasupörsi hindu korrigeeritud 10% võrra.

*** Järgmise päeva tehingud

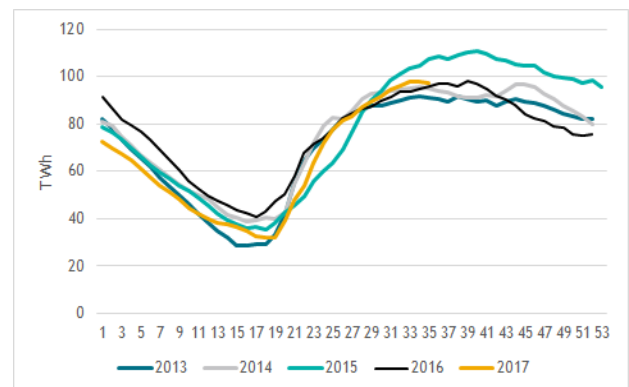
Viimase 12 kuu keskmised maagaasi hulgituru hinnad (al. 2017. a juulist BGSI)

Energiahindade mõjurid

Olulisemad energiahindade mõjurid:

- veeolud Põhjamaade hüdroreservuaarides ja Läti Daugava jões - mõju Baltikumi elektri börsihinnale;
- CO₂ emissioonikvootide hinnad - mõju elektri hulgituruhindadele läbi elektritootmiseks kasutatavate CO₂-mahukate kütuste kasutamise kulu;
- kütuste maailmaturu hinnad - mõju maagaasi hinnale, kuna paljud maagaasi lepingud ning sealhulgas ka Eesti Gaasi poolt Gazpromilt ostetava maagaasi leping seob ostuhinna maailmaturu kerge kütteõli (Gasoil 0,1%) ja raske kütteõli (FuelOil 1,0%) viimase üheksa kuu keskmise hinnaga;
- euro ja dollari kurss - kuna kütuste hinnad maailmaturul määratakse USA dollarites, mõjutab maagaasi impordihinda ka euro ja USD kurss - dollari tugevnemine muudab kütuse kallimaks.

Põhjamaade veeolud on tavapärasel - Norra, Rootsi ja Soome hüdroreservuaaride täituvus oli augusti lõpus ca 80,3% tasemel maksimaalsest (100% 02.01.2012 121 429 GWh), mis on eelnevate aastate keskmisel tasemel.

Hüdroreservuaaride täituvus Põhjamaades 2013-2017

Elektri ja maagaasi hinna mõjurid	August 2017	Juuli 2017
CO ₂ emissioonikvootide hind (min ... max €/t)	5,26 ... 6,09	5,04 ... 5,47
€/€ kurss kuu viimasel pangapäeval	1,1825	1,1727

Elektri ja maagaasi hinna mõjurid	August 2017	Juuli 2017
Raske kütteõli - FuelOil 1% eelneva 9 kuu keskmine (\$/tonn)	286,77	285,58
Kerge kütteõli - Gasoil 0,1% eelneva 9 kuu keskmine (\$/tonn)	452,71	454,22
Toornafta hind (Brent) (\$/bbl) kuu lõpu seis	52,38	52,65

Võimsusvood

Elektrienergia järgmise päeva kaubanduslikud vood

August 2017*	Võimsusvoog, tunde	Turule antud võimsusest kasutatud	100% turule antud võimsusest kasutuses, tunde	Pudelikael ELBAS kauplemise järel, tunde
EE>FI	243/744 (116/744)	8,1% (2,9%)	0/744 (0/744)	0/744 (0/744)
FI>EE	414/744 (558/744)	20,5% (31,4%)	11/744 (19/744)	15/744 (18/744)
EE>LV	719/744 (735/744)	55,7% (73,0%)	118/744 (201/744)	75/744 (145/744)
LV>EE	16/744 (9/744)	0,2% (0,1%)	0/744 (0/744)	0/744 (0/744)

* Võrdlus eelmise kuuga

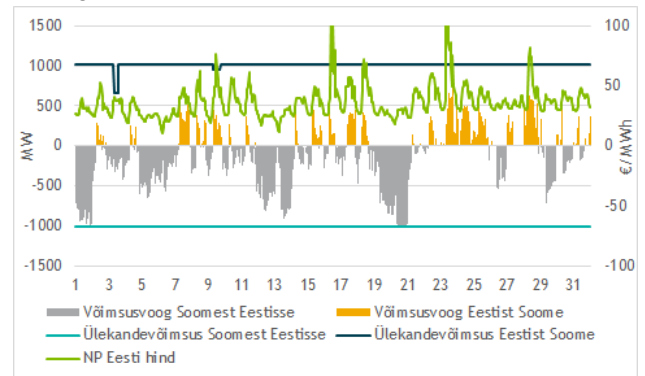
August 2017*	Piirang, tunde	Pudelikaela tunnid normaalrežiimil**	Rampimise piirang, tunde***
EE>FI	17/744 (0/744)	0/744 (0/744)	2/744 (0/744)
FI>EE	0/744 (0/744)	15/744 (18/744)	
EE>LV	724/744 (725/744)	0/744 (0/744)	-
LV>EE	155/744 (110/744)	0/744 (0/744)	

* Võrdlus eelmise kuuga

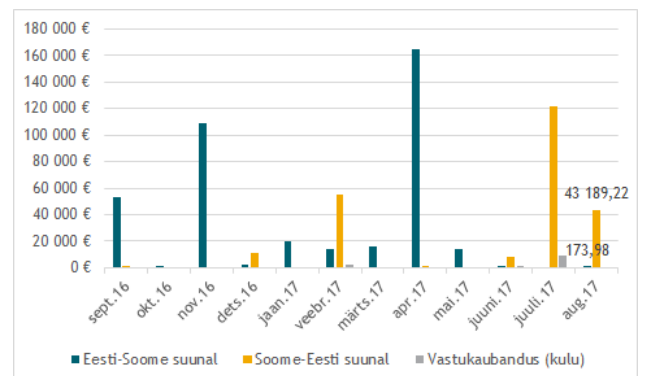
** Normaalrežiimiks loetakse aega, mil elektrisüsteemis ei toimunud hooldus- või remonttöid

*** Alalisvoolühenduste rampimise piirang tähendab, et kõiki turutehinguid ei olnud võimalik täita, sest võimsusvoog EstLinkidel ei tohi muutuda üle 600 MW tunnis. Tegemist ei ole EstLinkidest tingitud tehnilise piiranguga, piirang on vajalik Põhjamaade sünkronala elektrisüsteemide töökindla talitluse tagamiseks.

Eesti-Soome

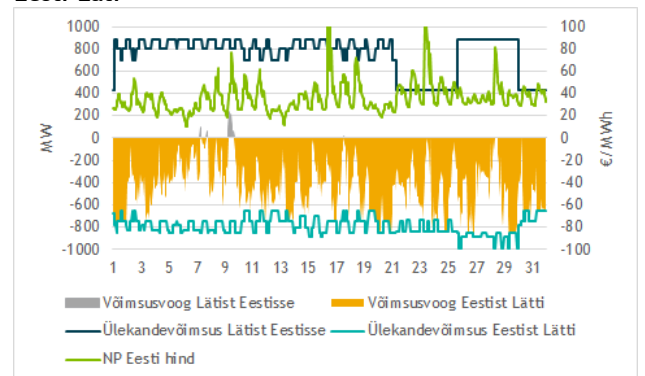

NP Eesti ja NP Soome vahelised võimsusvood 2017. a augustis

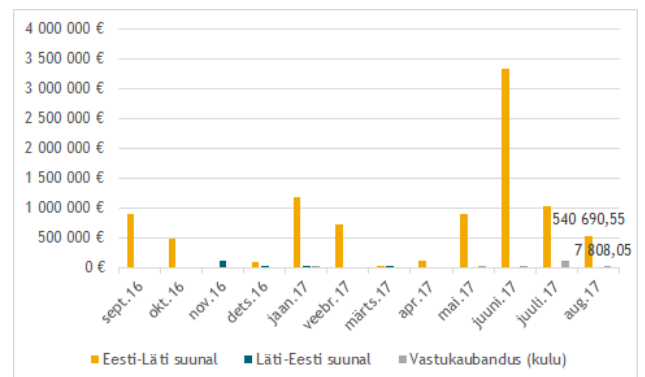

Viimase 12 kuu ülekandevõimsuse jaotamise tulu ja vastukaubanduse kulu EstLink kaablite omanikele

Eesti-Läti

NP Eesti ja NP Läti vahelised võimsusvood 2017. a augustis

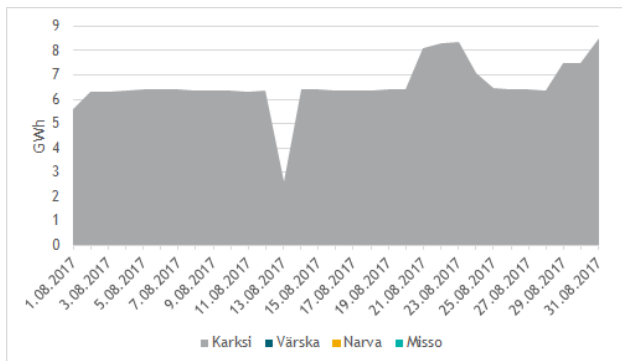

Viimase 12 kuu ülekandevõimsuse tulu ja vastukaubanduse kulu Eesti-Läti piiril

Gaasivood

August 2017	Tehniline läbilaskevõime (GWh/päev)		Tipukoormus (GWh/päev)	Kogus (GWh)
	Max rõhul	Tegelik		
Karksi	73,5	20,2	8,5	203,8
Värskas	42,0	0	0	0,0
Narva	31,5	13,1	0	0,0

Augustis toimus Eesti gaasivarustus Karksi gaasimõõtejaama (GMJ) kaudu. Kuu lõikes jäi gaasivoog Eesti süsteemi päevas 2,6 ja 8,5 GWh vahele.

Füüsiline gaasivoog Eesti gaasisüsteemi piiripunktides 2017. aasta augustis

Augustis teostati mitmeid hooldustöid gaasitrassidel: Irboska-Tartu-Rakvere DN 500 torustikul lõppesid tööd lõigul Värskas liinikraanisõlm (LKS) - Veriora LKS ning lõigul riigipiirist Värskas GMJ/LKS. Rekonstrueeriti ka Värskas GMJ.

Hooldustöödega seoses oli piiratud ülekandevõimsus kõigis kolmes sisendpunktis, kuid võimsuse puudujääki ei tekkinud. Süsteemihaldur tagas kõik turuosaliste soovitud tarned.

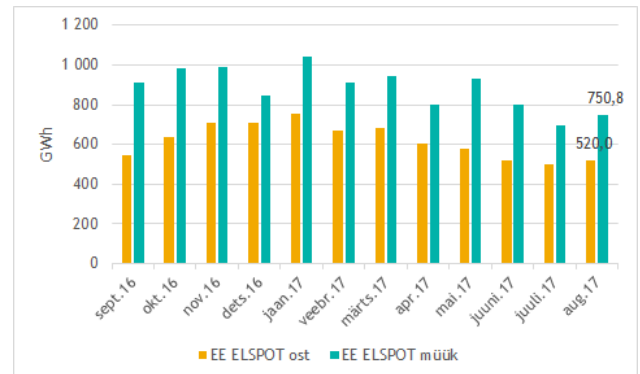
Augustis jaotas Elering võimsust järgnevalt:

Asjaomane punkt	Järgmise päeva kindel võimsus (MWh/d)	Päevasisene kindel võimsus (MWh/d)
Karksi sissevool	193 539	23 433
Karksi sissevool <i>implicit</i> meetodil	0	-
Värskas sissevool	0	0
Misso sissevool	33	0

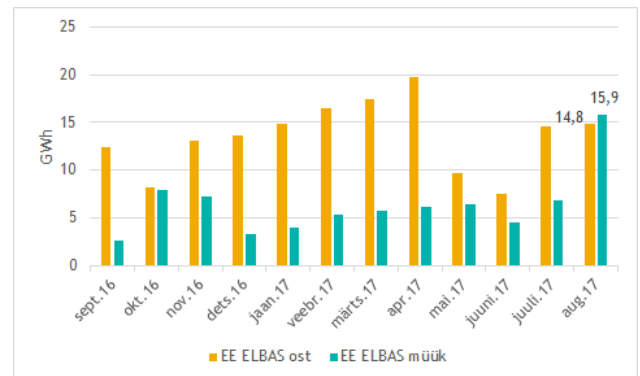
25.08.2017 lõppes üheaastase perioodiga võimsuse pakkumusvoor perioodiks 1.10.2017-30.09.2018. Üheaastase võimsusena pakkus süsteemihaldur kuni 60% aasta planeeritavast madalaimast tehnilisest ülekandevõimsusest normaaltiltusel. Ühtegi taotlust ei laekunud.

Energiakogused

Elektri kaubanduslikud kogused

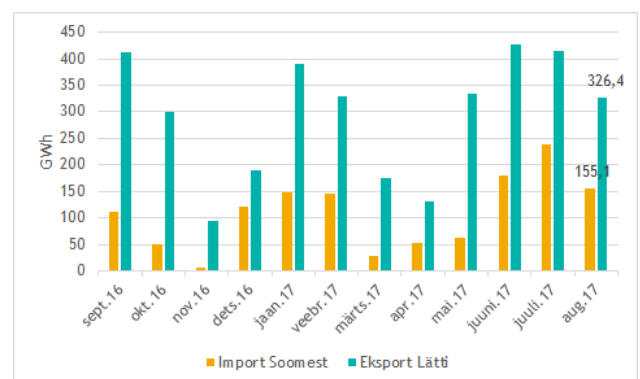

Viimase 12 kuu NP järgmise päeva (ELSPOT) Eesti hinnapiirkonnas ostetud ja müüdü kogused

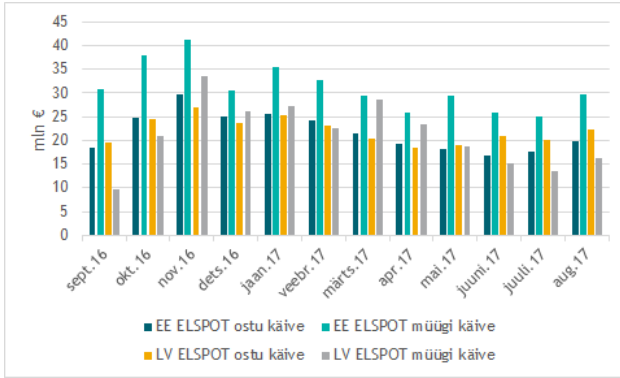
Viimase 12 kuu NP päevasele turul (ELBAS) kaubeldud kogused

Eesti turuosalised ostsid augustis siseriiklikuks tarbimiseks elektrit järgmise päeva (ELSPOT) ja päevasiseselt (ELBAS) turult kokku 87,7% ulatuses ehk 534,8 GWh. Eestis toodetud elektrist müüdi järgmise päeva ja päevasisesel turul 90,8% ehk 766,6 GWh.

Viimase 12 kuu NP Eesti hinnapiirkonna järgmise päeva turu (ELSPOT) import Soomest ja eksport Lätti

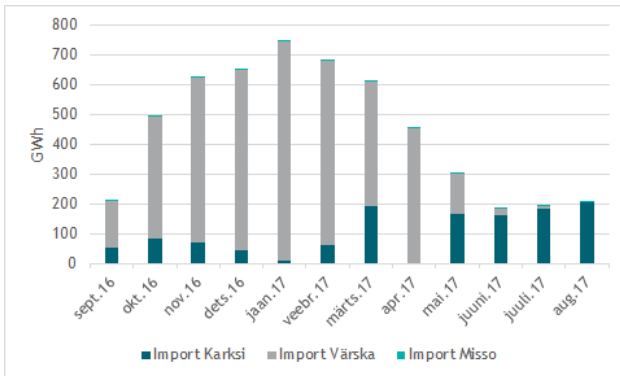
NP Eesti hinnapiirkonna augusti järgmise päeva ostetud koguste käive oli 19,9 mln eurot ja NP Läti piirkonnas 22,4 mln eurot. Müüdü elektrit käive oli Eesti hinnapiirkonnas 29,6 mln eurot ja Läti hinnapiirkonnas 16,2 mln eurot.

Viimase 12 kuu NP Eesti ja NP Läti hinnapiirkondades ostetud ja müüdü koguste käive

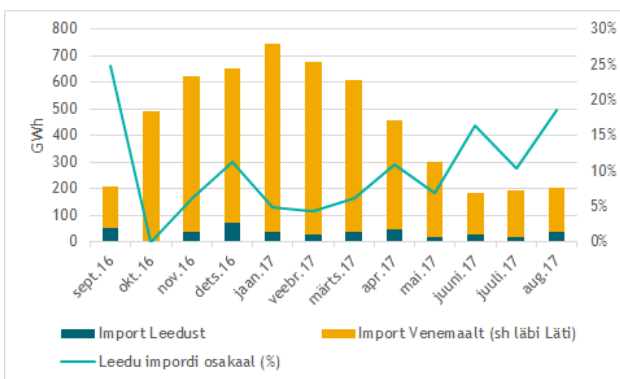
Maagaasi import

Maagaasi imporditi augustis Eestisse 203,8 GWh. Augustiga võrreldes on seda 5,6% rohkem ning 2016. a augustiga võrreldes 11,8% rohkem. Enamik gaasist imporditi Karksi GMJ kaudu.

Viimase 12 kuu jooksul Eestisse imporditud maagaasi kogused

Bilansiplaanide järgi impordisid bilansihaldurid augustis gaasi Karksi ja Misso piirpunktide kaudu. Leedust pärineva impordi hinnanguline osakaal oli 18,6%.

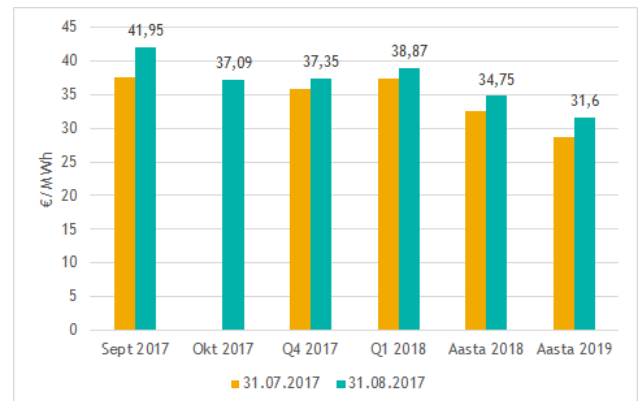
Viimase 12 kuu Leedust ja Venemaalt Eestisse imporditud maagaasi osakaalud

Maagaasi kütteväärtus

	August 2017	Juuli 2017
Wobbe arv (kWh/m ³)	13,79	13,79
Alumine kütteväärtus (kWh/m ³)	9,422	9,440
Ülemine kütteväärtus (kWh/m ³)	10,45	10,47

Elektri tulevikutehingud

Nasdaq OMX Commodities 2017. aasta augusti viimase kauplemispäeva (31.08.2017) tulevikutehingute põhjal kujuneb Nord Pool elektribörsi süsteemihinnaks 2017. a septembris 31,45 €/MWh. EPAD Tallinn lepingute sulgemishind oli 2017. aasta septembri tootel 10,5 €/MWh ehk tehingute põhjal kujuneb septembri keskmiseks elektrienergia hinnaks NP Eesti hinnapiirkonnas 41,95 €/MWh (juuli lõpu tehingute põhjal 37,45 €/MWh).

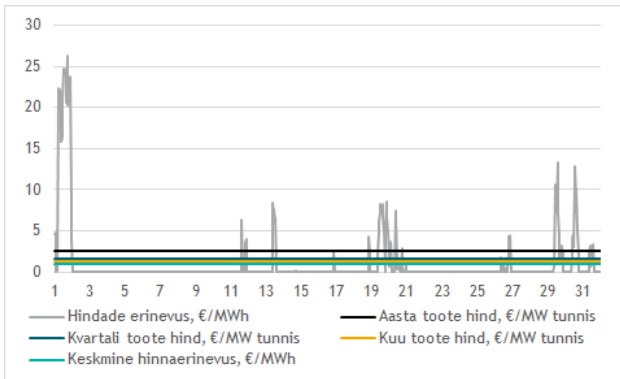
NP EE hinnapiirkonna eeldatav hind Nasdaq OMX tulevikutehingute hindade põhjal

EEX Power Derivatives futuurid, €/MWh	2018. a futuuride baas- ja tipukoormuse tunnihind	
	31.08.2017	31.07.2017
Phelix Power Futures (Saksamaa)	33,30/41,33	31,45/39,35
French Financial Futures (Prantsusmaa)	40,20/51,92	37,01/48,20

Limiteeritud PTR-ide oksjon Eesti-Läti piiril

Eesti ja Läti süsteemihaldurite Elering ja Augstsprieguma tīkls kokkuleppe kohaselt rakendatakse Eesti ja Läti vahelisel piiril osaliselt elektri ülekandevõimsuste limiteeritud otsest jaotusmehhanismi.

Oksjon	Kuup.	Kogus, MW	Hind, €/MW tunnis	Osalejad (edukad/kokku)	Tegelik hinnavahe, €/MWh
Y-2017	21.09.16	300	2,53	9/10	-
Q3-2017	10.05.17	50	1,64	5/8	-
Aug-2017	26.07.17	150	1,25	8/11	0,99

Limiteeritud PTR võrdlus NP Eesti ja Läti hinnapiirkonna hinnaerinevusega 2017. a augustis

Augustis teenisid süsteemihaldurid riskimaandamis-instrumentidelt 397 884 eurot.

24.08.2017 toimus oksjon septembri võimsusele Eesti-Läti piiril. Sel oksjonil osales kokku kümme turuosalist ja müüdi 150 MW igaks kuu tunniks - võimsus jagunes seitsme turuosalise vahel. Toote hinnaks kujunes 0,40 €/MW tunni kohta.

Vastavalt süsteemihaldurite vahelisele lepingule korraldab alates 30.11.2016 oksjonid AS "Augstsprieguma tīkls". Täiendav teave oksjoni tulemuste, tingimuste, kalendri ja registreerimisvormi kohta on kättesaadav Eleringi [veebilehel](#) ja AS "Augstsprieguma tīkls" [veebilehel](#).

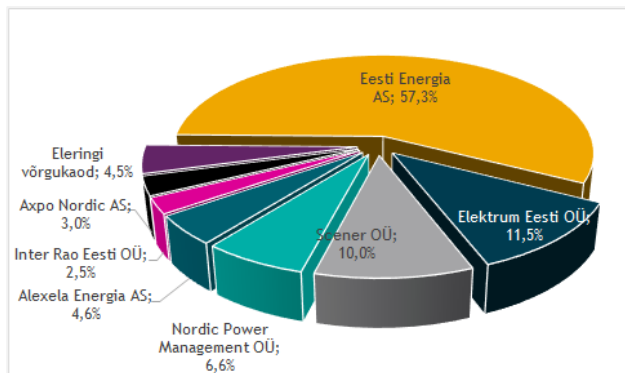
Bilansihaldurite portfellid

Tabelites on bilansihaldurite portfellide osakaalud süsteemi tarbimisest arvatud bilansihalduri bilansiühikonnas mõõdetud tarbimise kogumahu alusel. Bilansiportfellide turuosad ei ühti bilansihaldurite enda osadega elektri ja gaasi müügil lõpptarbijatele, kuna bilansiportfell sisaldab ka portfelli kuuluvate teiste müüjate elektri- ja gaasikuseid.

Osakaal EES tarbimisest, %	August 2017	Juuli 2017	Juuni 2017
Eesti Energia AS	57,3	56,6	56,4
sh TS Energia OÜ	0,8	0,8	0,9
Elektrum Eesti OÜ	11,5	11,4	11,2
Scener OÜ	10,0	10,2	10,8
sh VKG Energia	4,1	4,5	4,4
sh 220 Energia OÜ	1,9	2,0	2,0
sh VKG Elektrivõrgud OÜ	1,3	1,4	1,3
sh Sillamäe SEJ AS	0,6	0,7	0,6
sh AS Loo Elekter	0,3	0,3	0,3
sh ELVESO AS	0,1	0,1	0,1
Alexela Energia AS	4,6	4,7	4,9
Nordic Power Management OÜ	6,6	6,6	6,5
sh Eesti Gaas AS	0,6	0,6	0,6
Axpo Nordic AS	3,0	2,9	2,8
sh Imatra Elekter AS	2,2	2,1	2,1
Inter Rao Eesti OÜ	2,5	2,4	2,7
Eleringi võrgukaod	4,5	5,2	4,7
Võrguettevõtjate elektrilepinguta müügi osakaal EES tarbimisest	4,2	4,0	4,5

Bilansihaldurite portfellide osakaalud vastavalt tootmismahtudele jagunesid augustis järgnevalt: Eesti Energia AS 86,7%, Scener OÜ 6,2%, Nordic Power Management OÜ 4,6%, Fortum Eesti AS 1,5%, Elektrum Eesti OÜ 0,5%, Alexela Eesti AS 0,2%.

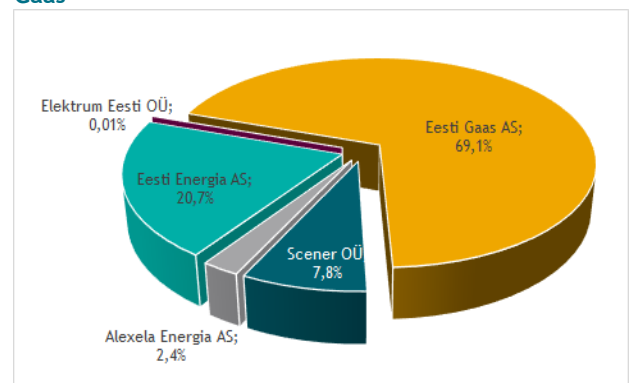
Elekter

Bilansihaldurite portfellid esialgsete tarbimismahude alusel augustis 2017

Kõik Eesti bilansihaldurite portfellides olevad elektri avatud tarnijad ja võrguettevõtjad on toodud Eleringi [veebilehel](#).

Gaas

Bilansihaldurite portfellid esialgsete tarbimismahude alusel augustis 2017

Kõik Eesti bilansihaldurite portfellides olevad gaasi avatud tarnijad ja võrguettevõtjad on toodud Eleringi [veebilehel](#).

Osakaal tarbimisest, %	August 2017	Juuli 2017	Juuni 2017
Alexela Energia AS	2,4	2,3	2,9
Baltic Energy Partners OÜ*	0	0	0
Eesti Energia AS	20,7	18,2	15,6
Eesti Gaas AS	69,1	70,4	68,0
Elektrum Eesti OÜ	0,01	0,01	0,02
Scener OÜ	7,8	9,1	13,4
Trafigura Trading (Europe) SARL*	0	0	-

* Lõpptarbijatele gaasi ei müü

Allikad:

Nord Pool, Elering, European Energy Exchange AG (EEX), Nasdaq OMX, Amber Grid, Latvijas Gāze, Conexus Baltic Grid, GET Baltic, Kaasupõrssi, Platts, Euroopa Keskpank, Bloomberg, Klaipedos Nafta, Gas Infrastructure Europe

* Käesolevat raportit ja selle lisasid ei saa käsitleda juriidilise, finantsalase või muu nõuandena ega ettepanekuna osta või müüa maagaasi, elektrienergiat või finantsinstrumente. Elering ei vastuta kulude või kahjude eest, mis raportis ja selle lisades toodud informatsiooni kasutamise seoses võivad tekkida.